

Her alanda eczacılara ihtiyaç var

Yeni Mezun Eczacılara hangi alanlarda ihtiyaç var? Hedef Sağlık dergisi 35. sayısında bu soruya cevap aradı. Yeni mezun eczacıların önünde serbest eczanelerin yanı sıra devlet kurumları, üniversiteler, ilaç endüstrisi, ilaç dağıtım kanalları gibi pek çok alternatif var. Sorunun cevabını başta meslek örgütleri olmak üzere, ilaç sanayiinde önde gelen kurumlarla birlikte aradık.

Hedef Sağlık

Mahmut Tokaç
İlaç ve Eczacılık
Genel Müdürü

Eczacılar hangi alanlarda çalışabilir?

Eczacıların büyük bir kısmı serbest eczacılık yapmayı tercih etmektedir. Şu anda serbest eczane sayısı 24 bini aşmıştır. Önümüzdeki dönemlerde serbest eczane sayısında doygunluk oluşacaktır. Bu itibarla yeni mezun eczacıların sanayide ağırlıklı olmak üzere, kamuda ve üniversitelerde istihdamı önem arz etmektedir.

İlaç endüstrisinde eczacılara ihtiyaç var mı, neden, hangi birimlerde alanlarda?

İlaç endüstrisinde üretimden kaliteye her alanda, özellikle ar-ge sahasında eczacıların istihdamına ihtiyaç vardır. Eczacıların daha çok serbest eczacılığı tercih etmeleri dolayısıyla endüstride oluşan boşluğu, kimyagerler ve kimya mühendisleri doldurmaktadır.

Eczacıların sanayide çalışmalarını teşvik etmek için neler yapmak gerekiyor?

Eczacıların sanayide çalışmalarının önündeki önemli bir engel de yabancı dil problemidir. Ne yazık ki eczacılık fakültelerinde yabancı dil eğitime ağırlık verilmediğinden, sanayide daha çok yabancı dille eğitim yapılan kimya ile ilgili fakültelerin mezunları tercih edilmektedir.

Mahmut Tokaç

Ecz. Erdoğan Çolak

Türk Eczacıları Birliği Merkez Heyeti Başkanı

Türkiye, Fransa'dan sonra kişi başına düşen serbest eczane sayısı en yüksek olan ülkedir. Türkiye'de kişi başına düşen serbest eczane sayısının fazlalığı bir yana, bu eczanelerin eşitsiz dağıtılmış olması da ayrı ve büyük bir problemidir. Üç büyük kentte bir yoğunlaşma olduğu gözlenmektedir. İhtiyaca göre yapılmayan plansız büyüme, eczacıların ekonomik sıkıntılarının başlıca nedenidir.

Ancak eczacılık hizmetlerinin yaygın ve çeşitli niteliği göz önünde bulundurulursa, bazı alanlarda kişi başına düşen eczacı sayısının yüksek olduğu söylenebilir. Örneğin, tüm gelişmiş ülkelerde hastane eczacıları klinik eczacılık hizmeti vermekte iken, ülkemizde bu hizmetin kalitesi, istenen seviyede değildir. Özellikle yatan hasta reçetelerinin hastane eczanelerinden karşılanması ile birlikte hastane eczanelerinin gittikçe artan iş yükü, niteliksiz elemanlar tarafından karşılanmaya çalışılmaktadır. Üstelik bu durum, ilgili yasanın "eczacılar eczacılık hizmeti verilemez" hükmüne de aykırılık teşkil etmektedir.

Diğer yandan, ülkemizde bir ilaç araştırma-geliştirme stratejisi olmadığı gibi, ilaç ar-ge alanında çalışan meslektaşlarımızın sayısı da çok azdır.

Bizim Türk Eczacıları Birliği olarak serbest eczane sayısındaki artışın önüne geçmek, eczanelerin rasyonel dağılımını sağlamak ve hastaların eczacılık hizmetlerine ulaşmasını kolaylaştırmak konusunda önerimiz dörtlü bir yöntemdir. Bu dört önlemin aynı anda alınması gerektiği düşüncesindeyiz:

1) Eczane sayısını sınırlandırmak

Yeni açılan eczanelerin nüfusa göre sınırlandırılması hükmü bir an önce ha-

Ecz. Erdoğan Çolak

yata geçirilmelidir. Diğer yandan, yeni eczacılık fakültelerinin açılmasını engellemek için her türlü girişimde bulunulmalıdır.

2) Ciroya göre eczacı sayısı

Eczanenin sahibi eczacıdır ilkesinden ödün vermeden, eczanelerimizde ciroya göre eczacı istihdamı zorunluluğu sağlanmalıdır. Bu eczane sayısında, muvazaa konusunda, denetleme açısından oto kontrol, hizmet kalitesinde ve yeni mezunlara iş olanağı konusunda birçok fayda sağlayacaktır. Eczacılık hizmetinin eczacı tarafından verilmesi için, her eczanede ciro ve iş hacmi anlamında yeterli sayıda eczacı bulunmalıdır. Sorumluluk paylaşımı, işbölümü v.b. uygulama kolaylıkları getirecektir. Bu uygulamaya ait esaslar ve hukuk ayrıca tartışılabilir.

3) Hastane eczacılarının sayısını artırmak

Hastane eczanelerinde 50 hasta yatağı başına bir eczacının istihdam edilmesinin sağlanması için gerekli düzenlemeler yapılmalıdır. Tedavi hizmetleri kapsamında yapılacak değişikliklerle yatarak tedavi izni olan resmi-özel tüm kuruluşlarda eczacı bulundurulması zorunlu hale getirilmelidir. Bu sağlanana kadar, hali hazırda 49 yataktan fazla kapasiteli özel hastanelerde eczacı çalıştırma zorunluluğunun tavizsiz uygulanması için çalışma yapılmalıdır. Diğer yandan, özellikle klinik eczacılık eğitiminin geliştirilmesi, eczacıların hastanelerde klinik eczacı olarak istihdamı için kadro açılması gerekmektedir. Bu hem hastaların daha nitelikli sağlık ve eczacılık hizmeti almasını sağlayacak, hem de eczacı istihdam alanını genişletecektir.

Diğer yandan, kamu eczacılığını geliştirmek ve özendirmek için çeşitli önlemler almak gerekmektedir. SGK reçete kontrol ünitelerinde görevli eczacıların maaşlarında yapılan iyileştirmelerin, diğer kamu eczacılarının maaşlarına yansımaması, kamu eczacılarının kazançları arasında büyük farkların oluşmasına sebep olmuştur. Eczacıların gerek özel sektörde gerekse kamuda eşit istihdam olanaklarının sağlanması için, kazançlarında belirli bir standardın yakalanması gerekmektedir. Kamu kurum ve kuruluşlarında olsun, özel sektörde olsun, farklı alanlarda görev alan tüm meslektaşları-

"Bizim Türk Eczacıları Birliği olarak serbest eczane sayısındaki artışın önüne geçmek, eczanelerin rasyonel dağılımını sağlamak ve hastaların eczacılık hizmetlerine ulaşmasını kolaylaştırmak konusunda önerimiz dörtlü bir yöntemdir. Bu dört önlemin aynı anda alınması gerektiği düşüncesindeyiz".

Nezih Barut

mızın çalışma şartlarının iyileştirilmesi ve hak ettikleri şekilde ücretlendirilmele-
rinin sağlanması gerekmektedir.

4) Sanayide eczacı istihdamı

İlaç sanayisinde 600'e yakın eczacı istihdam edilmektedir. Bu rakam, Avrupa Birliği ortalamasının çok altındadır. Bunun temel nedenlerinden bir tanesi, yerli ilaç sanayinin ar-ge'ye yatırım yapmamasıdır. Yerli ilaç sanayinin ar-ge yatırımlarına teşviki, bu alandaki eczacı istihdamını da artıracaktır. Diğer yandan, Türkiye'de ilaç sektöründe çalışmakta olan eczacıların yüzde 1'den az bir kısmı farmakolog eczacıdır. Bu sayının da hızla artırılması gerekmektedir.

Nezih Barut İEİS Yönetim Kurulu Başkanı

Ülkemizde eczacılık eğitimi, saygın eğitim kurumlarımızda çok değerli akademisyenlerimiz tarafından uluslararası standartlarda sürdürülüyor. Ben de bu saygın kurumlardan birisi olan İstanbul Üniversitesi Eczacılık Fakültesi'nden mezun olduğumu her zaman gururla dile getiriyorum.

Eczacılık fakültelerinin sayılarının ve kontenjanının eczacı istihdamı göz önüne alınarak planlanması gerektiğine inanıyorum. Bu kurumlara girmek ve okumak için büyük emek sarf eden öğrencilerin işe yerleştirilmelerinde sorun yaşanmaması büyük önem taşıyor.

Eczacılık eğitiminin, eczacıların istihdam olanaklarına göre kurgulanması önemli başka bir konu. Bu açıdan değerlendirildiğinde, eczacılık eğitiminin 5 yıla

çıkarılmış olması, öğrencilere eczane, hastane ya da endüstri eczacılığı alanlarında uzmanlaşma olanağı sağlanması çok olumlu bir gelişme.

Ülkemizde eczacı sayısındaki mevcut durum, problemler ve yapılması gerekenler...

Bildiğiniz gibi ülkemizde, yaklaşık 27.000 eczacı ve 22.000 eczane bulunuyor. Her 3.186 kişiye 1 eczane düşüyor. Bu sayı çok düşük olmamakla birlikte Avrupa ortalamasının altında, ayrıca eczanelerin büyük çoğunluğu büyük illerde ve bu illerin belirli bölgelerinde yer alıyor. Eczanelerin coğrafi bölgelere ve bölge içlerine dağılımının orantısızlığı eczane sayısının mesafe ve nüfusa göre belirli kriterlere bağlanması gerekliliğini gösteriyor.

Ülkemizde %82 olan eczacıların serbest eczane açma oranı, diğer ülkelerle karşılaştırıldığında oldukça yüksek. Her yıl yaklaşık 1.100 eczacı mezun oluyor ve çoğunlukla serbest eczane açıyor. Eczanelerin sayısı ve dağılımındaki bu orantısızlık, mevcut eczanelerin finansal yapısına olumsuz olarak yansıyor.

Gelişmiş ülkelerde olduğu gibi ihtiyaç ve koşullar doğrultusunda eczacıların değişik çalışma alanlarında istihdamı özendirilmeli. Yeni mezun eczacıların istihdam edileceği alanların genişletilmesi gerekiyor.

İlaç endüstrisinde eczacılık...

Endüstrimizde görev alan eczacı sayısı 500-600 gibi çok düşük bir düzey-

de. İlaç sektörü yaklaşık 25 bin kişiyi istihdam ediyor. Yüksek öğrenim görmüş personel sektörün %50'sinden fazlasını oluşturuyor. Bu oran eczacı %4,3; hekim %3,1; kimya mühendisi %7,7; kimyager %7,2; biyolog %9,4 olarak dağılıyor.

İlaç endüstrisinin pazarlama, ruhsatlandırma, ürün geliştirme ve ar-ge gibi departmanları bulunuyor. İnsan kaynakları profiline tam olarak uyan eczacılarımızın endüstrimizde çalışmayı ciddi bir alternatif olarak değerlendirmesi ve endüstrimizin de bu kalifiye insan kaynağından daha etkin şekilde yararlanması gerekiyor. Farmakoloji ve farmasötik teknoloji eğitimi alan eczacılarımızın sektöre uyumu diğer bölümlere kıyasla daha hızlı fakat serbest çalışma imkanları nedeniyle endüstriye başvurular sınırlı.

İlacın doğru kullanılması, en az teşhisin doğru konulması kadar önemli. İlacın doğru kullanılmasından ise eczacı sorumludur. Bu nedenle hastanelerde ilaç sunumu eczacı danışmanlığında yapılmalı, hastanelerde bu hizmet için eczacı istihdam edilmelidir. Klinik farmakoloji uygulamalarının geliştiği ülkelerde eczacı, hekime ilacın kullanımı sırasında dozu, yan etkileri, etkileşimleri konusunda bilgi aktararak tedavinin etkinliğini artırdığı için vazgeçilmez olarak görülmektedir.

Sağlık hizmetlerinde aksaklıkların yaşandığı ülkemizde, eczacılarımızın, hasta ve hasta yakınlarını bilgilendirmeleri büyük önem taşıyor. Gelecek dönemde, eczacılarımızın sağladığı bilgilendirme hizmetinin artarak devam edeceğini, özellikle kronik hastalıklarda ve yaşlılarda ilaç kullanımının, gözetim ve izlenmesinin de eczacılar tarafından üstlenilebileceğini düşünüyorum. Bazı ülkelerde eczacılar farmasötik bakım hizmeti de veriyor. Bu gelişme de eczacılarımız için yeni bir çalışma alanı yaratabilir.

Ayrıca lisans eğitimleri sonrası eczacıların yeni ve gelişime açık belirli alan-

ilaç endüstrisinin pazarlama, ruhsatlandırma, ürün geliştirme ve ar-ge gibi departmanları bulunuyor. İnsan kaynakları profiline tam olarak uyan eczacılarımızın endüstrimizde çalışmayı ciddi bir alternatif olarak değerlendirmesi ve endüstrimizin de bu kalifiye insan kaynağından daha etkin şekilde yararlanması gerekiyor.

larda uzmanlaşması iş olanaklarını çeşitlendiriyor. Bunlar arasında, hipertansiyon, diyabet merkezlerinde çalışmak üzere farmakoterapi, yeni gelişmeye başlayan radyofarmasi, bitkisel ürünlerin kullanımının yaygınlaşmasıyla önem kazanan fitoterapi ve kozmetik gibi alanlar sayılabilir.

Engin Güner

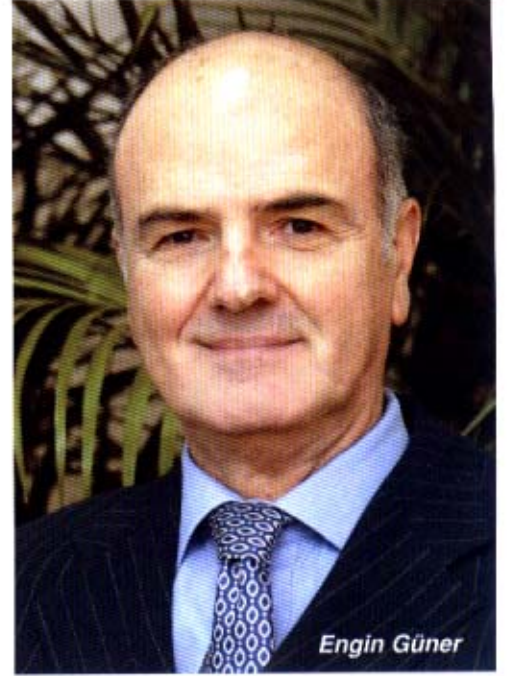
AİFD Genel Sekreteri

Ülkemizin sağlık hizmetlerinde son derece önemli bir işleve sahip olan eczacılarımız için diğer mesleklerle oranla

çok daha çeşitli iş fırsatları bulunmaktadır.

Eczacıların, eczane açmak veya bir eczanede çalışmak dışında, hastane eczacılığı, klinik eczacılık yapmaları; akademisyen olarak ar-ge çalışmalarına katkıda bulunmaları ve ilaç sektöründe çalışma imkânı da bulunmaktadır.

İlaç sektöründe eczacı isdihdamı özellikle kapsamlıdır. Eczacılar gerek imalat, kalite kontrol ve ar-ge bölümlerinde gerekse ruhsat, ilaca erişim, satış ve pazarlama bölümlerinde aktif olarak çalışmaktadırlar. Sektörümüzde farklı alanlarda son derece önemli görevler eczacı kökenli insanlar tarafından yerine getiril-

Engin Güner

Ülke başına düşen eczacı, eczane, serbest eczane oranları...

Ülke	Eczacı sayısı	Eczane sayısı	Eczane başına nüfus	Serbest eczanesi olan eczacıların oranı
Yunanistan	v.y.	9000	1.222	v.y.
Malta	680	260	1.538	38,2
Güney Kıbrıs	853	434	1.636	50,9
Belçika	11.191	5.268	1.957	47,1
İspanya	54.710	20.098	2.011	36,7
Letonya	1.434	909	2.585	63,4
Fransa	67.937	22.697	2.614	33,4
İrlanda	3.292	1.286	3.033	39,1
Türkiye	26.898	22.152	3.186	82,4
İtalya	v.y.	16.251	3.507	v.y.
Almanya	54.083	21.465	3.841	39,7
Polonya	22.000	9.693	3.945	44,1
Portekiz	8.932	2.557	4.044	28,6
İsviçre	4.850	1.650	4.455	34,0
Slovakya	3.000	1.200	4.483	40,0
Çek Cumhuriyeti	6.100	2.189	4.655	35,9
İngiltere	v.y.	12.000	4.910	v.y.
Macaristan	7.400	2.024	5.040	27,4
Litvanya	2.007	675	5.156	33,6
Hırvatistan	2.250	840	5.274	37,3
Lüksemburg	v.y.	79	5.570	v.y.
Finlandiya	2.022	799	6.508	39,5
Avusturya	4.704	1.141	7.046	24,3
Norveç	1.807	502	9.064	27,8
Slovenya	655	213	9.390	32,5
Hollanda	3.096	1.654	9.737	53,4
İsveç	879	800	11.175	91,0
Danimarka	2.700	283	19.011	10,5

Kaynak: Türk Eczacıları Birliği (TEB)

mektedir. Bazı ilaç firmalarında genel müdürlük görevinde, eczacılık eğitimi almış yöneticiler bulunmaktadır.

Eczacılık eğitimi son yıllarda günümüz ihtiyaç ve şartlarını karşılayacak şekilde değişime uğramıştır ve gelişmektedir. Eğitim süresi dört yıldan beş yıla çıkmıştır ve geçmişe oranla son dönemlerde özellikle ihtisaslaşma konusunda çalışmalar yapılmaktadır. Üniversite müfredatına "klinik eczacılık"ın dahil edilmesi, bu anlamda olumlu bir gelişmedir.

Değerli eczacılarımızın ülkemiz için değer yaratacakları alanların geniş olması, gerçekten sevindiricidir ve bu konuda eczacılık eğitiminin değişen koşullara uyum göstermesi, umut vermektedir.

Abdi İbrahim'deki Eczacıların Düşünceleri...

Abdi İbrahim bünyesinde çalışan eczacılar, eczane eczacılarına göre daha fazla "bilimsel" projelerde yer alabilmek, farmasötik teknolojiye ve medikal konulara daha yakın olabilmek ve birikimlerini hem bireysel, hem de kurum adına en verimli şekilde değerlendirebilmek amacıyla bu alanı tercih ettiklerini belirtiyorlar.

Sanayide çalışan eczacılar hangi işleri yapıyor?

Sanayide çalışan eczacılar; firmaların medikal departmanlarında (medikal müdür, medikal danışman, klinik araştırmacı, klinik monitör, Farmakovijilans sorumlusu, Medikal Destek Yöneticisi), Pazarlama Satış departmanlarında (Pazarlama Bölüm Müdürü, Ürün Müdürü Satış Müdürü), Ruhsatlandırma departmanlarında (Ruhsatlandırma Müdürü, Ruhsatlandırma Uzmanı, Fikri Mülkiyet Hakları Yöneticisi, Patent Vekilliği), İş Geliştirme departmanlarında (İş Geliştirme Müdürü, İş Geliştirme Uzmanı) ve fabrika bünyesinde (Fabrika/Üretim Müdürü, Üretim Şefi, Kalite Kontrol Müdürü, Kalite Kontrol Uzmanı, Kalite Güvence Müdürü, Kalite Güvence Uzmanı, Ar-Ge Müdürü, Ar-Ge Uzmanı, Depo Müdürü, Mesul Müdür, Depo Şefi) Satın Alma, Lojistik Destek, Kozmetik departmanlarında görev alıyorlar.

Bekledikleri ve buldukları imkânlar nelerdir?

Aslında beklentiler kişilere, imkânlar ise çalışan şirkete ve bölüme bağlı olarak değişkenlik gösteriyor. Sanayide çalışmak sadece eczacılar için değil, tüm branşlar için oldukça avantajlı olabiliyor. İlaç sanayiinde çalışan eczacılar, eczane eczacılığına göre daha aktif, dinamik, gelişime ve öğrenmeye odaklı, kariyer imkânları olan modern bir çalışma ortamında yer alıyorlar. Abdi İbrahim bünyesinde çalışan eczacılar, eczacılık mesleğinin saygınlığından ödün vermeden, maddi ve manevi tatmini bir arada yaşıyor; etik değerlere sahip, eğitilmiş bir ekibin içinde yer alarak sektörün gelişimine paralel olarak çalışmalarını sürdürüyor-

lar.

Neden bu alanı tercih ettiler?

Abdi İbrahim bünyesinde çalışan eczacılar, eczane eczacılarına göre daha fazla "bilimsel" projelerde yer alabilmek, farmasötik teknolojiye ve medikal konulara daha yakın olabilmek ve birikimlerini hem bireysel, hem de kurum adına en verimli şekilde değerlendirebilmek amacıyla bu alanı tercih ettiklerini belirtiyorlar.

Bu alanda çalışan eczacıların mesleki ve maddi açıdan tatmin düzeyleri nedir?

Ülkemizde eczacıların yaklaşık %82'si, daha fazla maddi tatmin beklentisiyle serbest eczane açıyor. Ancak maddi beklentilerin yanı sıra, sanayide eczacının sürekli olarak kendini yenileyebildiği, günceli takip eden, dinamik ve rekabete açık bir ortam bulunuyor. Sanayide çalışan eczacılar, edinilen mesleki tecrübenin yanı sıra, kişisel gelişimlerine de katkıda bulunan yurtiçi ve yurtdışı eğitimler alıyor ve sosyal ilişkilerini azami düzeyde geliştirme imkânı buluyor. Abdi İbrahim'de çalışan eczacılar da hem mesleki, hem de maddi tatmini artırmak için sanayi alanında çalışmanın kendileri adına en verimli yol olduğunu düşünüyor.

Bu alanda çalışan eczacılar ne bekliyorlardı, neler buldular?

Bu alanda çalışan eczacıların beklentilerinin kilit noktaları; sürekli kendilerini yenileyip, öğrenme sürecini devam ettirebilecekleri, diğer ülke ve firmaların

çalışma şartlarını yakından takip edebilecekleri, gelişime ve ilerlemeye açık bir kariyer imkânı olarak sıralanabilir. Abdi İbrahim'de çalışan tüm eczacılar beklentilerinin hemen hepsini gerçekleştirebildiklerini ve yaptıkları işleri hem kendileri adına, hem de şirketimiz adına gururla sunduklarını belirtmektedirler.

Endüstride çalışan eczacılar arge, orijinal ilaç ve eşdeğer ilaç konusunu ve bu alanda ülkemizde geline seviyeyi nasıl görüyorlar? Bu alanda iyileşme için neler yapılmalı?

Türkiye'de üretim teknolojisi Avrupa ve Amerika Birleşik Devletleri standartlarında olmasına rağmen arge konusundaki eksiklikler göze çarpmakta. Ancak özellikle son zamanlarda arge alanında yüksek bütçeli yatırımlar yapılmaya başlandı. Yatırımların çoğalmasıyla birlikte, kalifiye çalışan sayısı da fark edilir oranda arttı. Bu alandaki iyileşmelerin daha da artırılması için, araştırma ve geliştirme merkezlerinin sayısı ve donanım açısından iyileştirilmesi, genç araştırmacılara birtakım teşviklerin verilmesi, üniversite ve sektör işbirliğinin daha da sağlamaştırılmasının faydalı sonuçlar doğuracağını düşünüyoruz. Ayrıca yapılacak olan yeni yatırımlarla güçlenecek olan arge merkezlerinde üretilecek olan yeni ürünlerin Avrupa ve hatta Amerika pazarlarını zorlayacağına da yürekten inanıyoruz.

Eşdeğer ilaçlar konusunda ise, gerek devlet politikası gerekse eşdeğer ilaç üreten firmaların göstermiş oldukları başarılı bir yandan, halk arasında eskiden beri süregelen "eşdeğer ise neden daha ucuz?" yanılgısını değiştirirken, öte yandan eczacılar ve diğer meslek mensupları arasında eşdeğer ilaç üreten firmaların önemini çok daha fazla artırdı.

Abdi İbrahim İlaç

Süha Taşpolatoğlu
Genel Müdür

Serbest eczacılığın dışında hangi alanlarda eczacılara ihtiyaç vardır?

Ülkemizde 13 Eczacılık Fakültesi, 27.000 eczacı ve 22.000 civarında eczane bulunuyor. Rakamlardan da anlaşılacağı üzere, eczacıların %82'si eczane eczacılığını tercih ediyor. Ayrıca yaklaşık olarak devlet hastanelerinde 900 (%3), sanayi sektöründe 600 (%2) ve akademisyen olarak ise 700 (%2.5) eczacı çalışıyor. İlaç sanayiindeki istihdam alanla-

rı olarak; araştırma ve geliştirme merkezleri, ilaç hammadde üretim, klinik eczacılık ve klinik araştırma alanları, kalite güvence, üretim, ruhsatlama ve pazarlama bölümleri en uygun alanlar olarak görünüyor.

İlaç endüstrisinde eczacılara ihtiyaç var mı, neden, hangi alanlarda?

İlaç endüstrisinde her zaman eczacılara ihtiyacımız var, ancak istihdam edecek eczacı bulamıyoruz. İlaç endüstrisinde yer alması gereken ana meslek dalının eczacılar olduğunu düşünüyorum, ancak eczacılar eczane eczacılığına tercih ediyor.

Endüstride eczacıların; ruhsatlandırma, kalite kontrol, üretim planlama, araştırma-geliştirme, yeni ürün değerlendirme gibi alanlarda öncelikle görev almasının doğru olduğuna inanıyorum.

Eczacıların sanayide çalışmalarını teşvik etmek için neler yapmak gerekiyor?

İlk olarak; ilaç sanayiinin öğrencilik yıllarından itibaren geleceğin eczacılarına kendisini daha iyi tanıtmaları gerektiğini düşünüyorum. Üniversite eğitimi sırasında yapılan uygulamalı stajlarda ilaç endüstrisi ile yakından çalışılması, ilaç firmalarının aktif olarak üniversitelerdeki öğrenci ve mezunlara kariyer planlamaları aşamasında tanıtıcı ve bilgilendirici aktivitelerle yaklaşması, teşvik açısından oldukça önemli unsurlar. Ayrıca yine eczacılık eğitimi esnasında, branşlaşma üzerine daha çok yoğunlaşılarak, yeni mezun olan eczacının, mesleği sadece eczane eczacılığı olarak görmeyip, başka alanlarda da varolabileceği hakkında bilinçlendirilmesi sağlanabilir. İlaç tanıtım fonksiyonlarında eczacıların daha fazla yer alabilmesi için, bu alanda daha çok eğitim almaları gerekliliği de göz ardı edilmemeli.

Mustafa Nevzat İlaç

M. Levent Selamoğlu
Genel Müdür

Eczacılar hangi alanlarda istihdam edilebilir?

Eczacıların istihdam edilebileceği alanlardan bir tanesi de ilaç endüstrisidir. İlaç endüstrisinde satış ve pazarlama, üretim, ruhsatlandırma ve ar-ge alanlarında eczacı istihdamı sağlanabilir. Mustafa Nevzat olarak biz firmamız-

M. Levent Selamoğlu

da bu alanlarda eczacı istihdam ediyoruz.

İlaç endüstrisinde eczacılarımızın istihdamına gereksinim çok fazladır. Ancak, yeni mezun olan eczacılarımız endüstriyel eczacılık yerine, eczane eczacılığını tercih etmekte. Eczacılarımız yabancı dil bilgisi konusunda kendilerini daha iyi yetiştirirlerse, endüstride çok daha rahat istihdam olanağı bulabilirler.

Eczacıların sanayide çalışmalarını teşvik etmek için neler yapmak gerekiyor?

Eczacılarımızın endüstride istihdamını teşvik için fakültelerimizin endüstriyel eczacılığa yönelik lisans programlarına daha fazla ders ilave etmeleri ve yüksek lisans programlarında bu konuya yönelik çalışmaları teşvik etmeleri, bir çözüm oluşturabilir. Bizim de endüstri olarak fakültelerde tanıtım programları düzenleyerek, endüstride eczacıların rolünü ve yerini anlatmamız gerekir.

Yenibosna Üretim Tesisleri eczacıları

Sanayide çalışan eczacılar hangi işleri yapıyor? (Üretim-kalite kontrol-laboratuvar-ar-ge-planlama....?)

Eczacılar, aldıkları teorik eğitim doğ-

rultusunda ilaç sanayiinde teknik alanlarda çalışabilecekleri gibi, çeşitli bölümlerde bu eğitimi pratik ile bütünleştirip, endüstride ilacın satın alma basamağından, satışına kadar mevcut değişik bölümlerde ve değişik pozisyonlarda çalışabilmektedirler.

Bekledikleri ve buldukları imkânlar

İlaç sanayiinde bilhassa teknik kadroda çalışan eczacılara aslında biraz daha idealist, biraz daha mesleğine âşık eczacılar demek yanlış olmayacaktır. Bu mesleği icra etmek ve yükselmek, beklennilerdir. Bulunan imkânlar ilaç firmalarının maddi imkânları ile doğru orantılı olarak bazen biraz daha kısıtlı, bazen daha geniş olabilmektedir.

Neden bu alanı tercih ettiler?

İlaç sanayiinde çalışan eczacılar, sektörde aktif olarak görev almak istedikleri ve iş hayatını, alınan mesleki eğitimin bir uzantısı olarak görmeleri nedeniyle bu alanı tercih etmektedirler.

Bu alanda çalışan eczacıların mesleki ve maddi açıdan tatmin düzeyleri nedir?

İlaç sanayiinde bilhassa teknik kadroda görev alan eczacılar, ilacın üretiminden satışına kadar her basamakta yer almak istedikleri için sektördedirler. İlaç üretiminin herhangi bir basamağın-

Ec. Aylin Egi, **Ec. Hüdai Alp** **Merkez Ofis İş** **Geliştirme Bölümü** **Eczacıları**

Sanayide çalışan eczacılar hangi işleri yapıyor? (üretim-kalite kontrol-laboratuvar-ar-ge-planlama....?)

İlaç sanayiinde eczacılar için çok farklı alanlarda çalışma olanağı var, bu anlamda çok geniş bir çalışma alanı mevcut. Eczacılar ilaç sanayiinde üretim, kalite kontrol, ruhsatlandırma, ar-ge, biyoeşdeğerlik, klinik araştırmalar, satış-pazarlama, tanıtım, iş geliştirme, kurumsal ilişkiler, sağlık mevzuatı gibi birbirinden içerik olarak farklı ama görev tanımı olarak bir eczacıya uygun olan pek çok bölümde görev alıyorlar. Dolayısıyla farklı alanlarda deneyim kazanma şansı bulabiliyorlar.

Neden bu alanı tercih ettiler?

Eczacılık deyince ilk akla gelen, eczane eczacılığı. Sektörde çalışmayı tercih eden bir eczacı, öncelikle işin ticari tarafını tercih etmediği için bu alanda çalışıyor, diye düşünülebilir. Ayrıca kendini geliştirmeyi ve kariyer yapmayı hedefleyen bir eczacı için de sanayide kalmak daha uygun oluyor. Sanayide eczacılık, araştırma ve geliştirme ortamlarında bulunmaya imkân sağlıyor, yurt içinde ve dışındaki gelişmeleri daha yakından takip edebiliyorsunuz. Eğitime büyük önem verildiği için, sanayide çalışan eczacının kendine yatırım yapması daha mümkün olabiliyor.

Bu alanda çalışan eczacıların

da rol almak, bilgiyi, emeği, kazanılmış deneyimi insan sağlığı için ortaya koymak tatmin edicidir.

Bu alanda çalışan eczacılar ne bekliyorlardı, neler buldular?

İlaç sanayiinde çalışan eczacılar, sosyal ve mesleki açıdan kişisel gelişimleri için destek beklemekte ve bu beklenti hizmet içi eğitimler ile sağlanmaya çalışılmaktadır.

Eczacılar için sanayide çalışmak, idealistlik ön planda olduğunda, kariyer için tercih edilen bir yol gibi görünmektedir. Tercih için bir başka etkenin, takım çalışması olduğu söylenebilir.

Endüstride çalışan eczacılar ar-ge, orijinal ilaç ve eşdeğer ilaç konusunu ve bu alanda ülkemizde geline seviyeyi nasıl görüyorlar? Bu alanda iyileşme için neler yapılmalı?

Ülkemizde araştırma geliştirme çalışmalarına daha kısıtlı bütçeler ayrılabilmektedir. Bu nedenle ülkemiz ilaç endüstrisinde eşdeğer ilaç üretimi önemli bir yer tutmaktadır. İlaç üretiminde izlenen politika, eşdeğer ilaç endüstrisini destekler nitelikte olmalıdır. İlaç ihracatının da daha disiplinli bir şekilde yapılmasında fayda vardır.

Dünya ölçeğinde bakıldığında gelişmiş ülkeler eşdeğer ilaç kullanımına yönelik teşvik edici programlar uygulamaktadırlar. Ülkemiz ilaç endüstrisinde 2007 yılı içerisinde ruhsatlandırılan ilaçların %73'ü eşdeğer ilaçlardan oluşmaktadır. Eşdeğer ilaç kullanımı ile tasarruf sağlanmış ve geri ödeme listelerinde eşdeğer ilacın payı artmıştır. Ülkemizde de eşdeğer ilaç kullanımı belli ölçülerde teşvik edilmektedir.

Ayrıca ilaç sanayiinde de insan kaynakları giderek ön plana çıkmaktadır. Ni-

telikli eleman yetiştirme çabası içinde olunması, eğitime önem verilmesi gerekmektedir.

Teknolojik gelişmelere önem verilmesi, yatırım yapılmalıdır. Örneğin son yıllarda önem kazanan biyofarmasötik ürünlerin eşdeğer formlarının üretilmesine yönelik çaba harcanarak, yeni üretim alanları ve dolayısıyla istihdam alanları söz konusu olabilecektir.

Sektörde çalışan meslek grupları içerisinde (kimya mühendisleri, kimyagerler, biyologlar ve eczacılar) eczacıların sayısı gün geçtikçe azalmaktadır. Bu sayının artırılması için, endüstri, eczacılar açısından cazip hale getirilmelidir. Eczacılık fakültelerinde verilen eğitimin, eczacıların ilaç sanayiinde değişik dallarda çalışmasına olanak sağlayacak şekilde düzenlenmesi, eczacıların daha da donanımlı şekilde sektörde yer almalarını sağlayacaktır.

mesleki ve maddi açıdan tatmin düzeyleri nedir?

Her iki açıdan da beklentilerin karşılanması önemli. Mesleki tatminin yüksek olduğunu söyleyebiliriz. Elbette çalıştığı pozisyona göre değişir ama örneğin pazarlamada, pazarlama planını yaptığınız bir ürünün hedeflenen satışları sağladığını görmek, mesleki açıdan çok tatmin edici bir durum. Benzer şekilde bir ürünün satışa hazır hale gelmesinde katkınız olduğunu bilmek de öyle. Maddi tatmin, firmadan firmaya ve kişinin beklentisine göre değişebilir.

Bu alanda çalışan eczacılar ne bekliyorlardı, neler buldular?

Sanayide çalışan eczacılar, hem kariyer, hem de daha dinamik ve üretken bir çalışma ortamı beklentisindedir. Bulunduğu pozisyona bağlı olarak hepsinin karşılanabileceği düşünülebilir.

Endüstride çalışan eczacılar ar-ge, orijinal ilaç ve eşdeğer ilaç konusunu ve bu alanda ülkemizde geline seviyeyi nasıl görüyorlar? Bu alanda iyileşme için neler yapılmalı?

Türkiye de ilaç sanayiinin bugün bulunduğu seviye, dünya ilaç sanayiine göre değerlendirildiğinde çok iyi bir durumda. Pek çok yerli ilaç üreticisi, dünya standartlarında ilaç üretimi yaptığını belgelemiştir. Bu anlamda, sanayide çalışan eczacılar için çok olumlu ve umutlu bir ortam olduğunu söyleyebiliriz. Örneğin Mustafa Nevzat İlaç Sanayii A.Ş. aldığı FDA akreditasyonu ile ABD'ye bit-

Dr. Erhan Baş

miş ürün ihracatı yapar durumdadır. Benzer şekilde pek çok yerli ilaç firmasının Avrupa'ya ve diğer ülkelere anlamlı ihracatları olmaktadır. Bütün bunlar Türkiye'deki ilaç sanayiinin gelmiş olduğu noktayı vurgulaması açısından önemlidir. Bu noktada önemli bir konu, eşdeğer ilaç üretiminin desteklenmesi ve bu konudaki bilinçlendirmenin artırılması gereğidir. Bu da, kuruluşlar arası iş birliği ve daha eczacılık fakültesi döneminden başlayan bilgilendirmelerin artırılması ile mümkün olabilir. Bu alanda yapılacak iyileştirmede, eczacıların daha aktif rol alması gerekir. ar-ge tarafında sanayi eczacılarının, orijinal-eşdeğer ilaç konularında eczane eczacılarının daha çok katkısı olmalı ki, iyileşme hızlı ve sürekli olabilsin.

Bilim İlaç

Dr. Erhan Baş

Genel Müdür

Bilim İlaç'ta kaç eczacı çalışıyor ve hangi alanlarda istihdam ediliyorlar?

Yüksek yetkinlikte çalışan ihtiyacı olan sektörümüzde, eczacılarımız bu ihtiyacımıza hızla cevap vermektedirler. Bu nedenle eczacılarımızın sektörümüzde ve firmamızda sayısı her geçen gün artmaktadır. Bilim İlaç olarak şu anda 22 eczacımıza; Pazarlama, Ruhsatlandırma, Patent, Bioeşdeğerlilik, İş Geliştirme, İhracat, Medikal, Ar-Ge, Kalite Kontrol, Kalite Güvence ve Validasyon alanlarında istihdam olanağı sağlıyoruz.

Ayrıca eczacılarımızın Genel Müdürlüğe kadar kariyer yolları açık bulunmaktadır.

İlaç sektöründe çalışmaları nasıl teşvik edilebilir?

Eczacılarımızın ilaç sektöründe kariyer yapmaya yönelmelerini teşvik etmek amacıyla;

Eczacılık fakültelerinde tanışma toplantıları ve kariyer günleri düzenlenerek, sektörde eczacıların rolü, sektörün eczacı ihtiyacı ve iş olanakları konusunda bilgilendirmeler yapılabilir.

Çeşitli öğrenci kulüplerinin faaliyetlerine katkıda bulunularak, sektöre yönelik tanıtım yapılması ve yıllıklar, periyodik olarak fakülte kulüpleri, ecza odaları, vb tarafından yapılan yayınlarda sektörü tanıttıcı öğelerinin yer alması sağlanabilir.

Eczacıların ilaç sektörünü daha yakından gözlemlemeleri amacıyla, fakülte

Soldan sağa: Ecz. Ayşegül Bayhan Berki, Ecz. Marie Şerbetçioğlu, Ecz. Dilek Durmaz Göleli, Ecz. Müge Engin, Ecz. Ebru Bozkurt,

öğrencileri için tanıtıcı geziler düzenlenebilir.

Akademisyenler ile işbirliği yapılarak, düzenlenen bilimsel toplantılarda sektördeki eczacıların sunum yapması veya ilaç sektöründeki uzmanlar tarafından bilgilendirmeler yapılması sağlanabilir. Bu bilimsel toplantılarda stantlar kurularak özel sektör tanıtılabilir ve öğrenciler staj yapmaya yönlendirilebilir.

Eczacı Kadriye Özçelik Bilim İlaç Kalite Kontrol Müdürü

Sanayide çalışan eczacılar hangi işleri yapıyorlar?

İlaç sanayisinde eczacılar; Genel Müdür, Direktör, Müdür, Yönetici, Analist, Uzman Analist olarak görev almaktadırlar.

Departmanlara göre eczacıların aldıkları görevler özetle;

Eczacılar, Pazarlama Departmanında genelde Ürün Müdürü, Medikal Müdür görevlerini üstlenmişlerdir. Ürünlerin pazarda medikal tanıtımını yapmak ve ürünün pazar payının artmasını sağlamakla ilgili aktiviteleri yerine getirmektedir.

Ruhsatlandırma departmanında, Sağlık Bakanlığı'nın ve ihracat yapılacak ülkenin sağlık otoritelerinin beklentilerine göre ruhsatlı veya yeni ruhsatlandırılacak ürünlerin ruhsat dosyalarının hazırlanmasını sağlamaktadır.

İş Geliştirme departmanında, yeni ruhsatlandırılacak ürüne karar vermek ve ürünün ruhsat başvurusu için gerekli çalışmaları yerine getirmektedir.

Ar-ge departmanında, İş Geliştirme departmanı tarafından karar verilen yeni ürünün Sağlık Bakanlığı'na ruhsat başvurusu yapabilmek için gerekli formülasyon çalışmalarını yerine getirmektedir.

İhracat departmanında ürünün dış pazarlarda tanıtımını ve pazar payını arttırmak için gerekli aktiviteleri yerine getirmektedir.

Kalite Kontrol Departmanında, ruhsatlandırılmış ürünün ruhsata esas spesifikasyonlarda üretilmesi için gerekli kademelerdeki analizlerini yapmak ve kalite kontrol onayını vermekle sorumludur.

Validasyon Departmanı, ilaç üretimi ile ilgili alanların, üretim yönteminin, analiz metodunun, ekipmanların çalışmalarının valide edilmesini sağlamaktadır.

Eczacı Kadriye Özçelik

Üretim Departmanı, ruhsatlandırılmış ürünün ruhsata esas spesifikasyonlarda üretilmesinden sorumludur.

Kalite Güvence Departmanı, GMP kriterlerinin gerektirdiği tüm kuralların ürün üretilmesi ile ilgili her aşamada var olmasını sağlamak ve takip etmekten sorumludur.

Eczacıların ilaç sanayinde bekledikleri ve buldukları imkânlar nelerdir?

Neden bu alanı tercih ettiler?

Bu alanda çalışan eczacıların mesleki ve maddi açıdan tatmin düzeyleri nedir?

Bu alanda çalışan eczacılar ne bekliyorlardı, neler buldular?

Endüstride çalışan eczacılar ar-ge, orijinal ilaç ve eşdeğer ilaç konusunu ve bu alanda ülkemizde geline seviyeyi nasıl görüyorlar? Bu alanda iyileşme için neler yapılmalı?

Eczacılık Fakültesi eğitim programı; ilaç üretimi, kontrolü, tedavi ve etki mekanizmasını her yönüyle kapsayan çok yoğun ve yönlü bir eğitimidir. Eğitimin sonunda eczacılık mezunu olan eczacılar genelde eczane açmaya yönelmektedir. Türkiye ve genelde de büyük şehirlerde eczane enflasyonu oluşmaktadır. Eczane açmanın dışında önemli istihdam alanı olan ilaç sanayinde eczacıların yoğun olarak görev alması gereklidir. Ancak eczane açma yetkisi olan eczacı, eczane açarak iş sahibi olmaya yönelmektedir. İlaç sanayi uluslararası kurallarla ilaç üretmekte olan bir sektör olmasından dolayı ilaç üretimi, tanıtımı, vb. tüm ka-

demelerinde yetkin ve yeterli sayıda çalışana ihtiyaç duymaktadır. Yapılan çalışmaların tümü bilimsel çalışmayı ve dolayısıyla ilaç sanayinde kariyer yapmak için bilgi seviyesinin yeterli olması, çok çalışmayı gerektirir. Uluslararası kurallara uyum açısından güncel olunması gerekli olan bir sektörde kariyer basamaklarını hazmederek aşılmasını gerektirir.

Eczacıların eczane açma alternatifleri olduğu için ilaç sektöründe görev alma talepleri şimdiye kadar sınırlı olmuştur. İş dinamiği çok yüksek seviyede olan ilaç sektörü bünyesinde her kademede çalışanına iş tatminini yaşatmakta ve kişiye görevinde yetkin olmanın ve sürekli güncel olmanın keyfini yaşatmaktadır. İdealist eczacılar mutlaka ilaç sektöründe görev almalı ve ilaç sektörüne katkılarının olmasını sağlamalıdır.

İlaç sektöründe çalışanlar; araştırmacı olmalı, sürekli kendini geliştirmeli ve güncel olmalı, çok çalışkan olmalıdır. Her sektörde olduğu gibi güncel ve uluslararası olabilmeleri yabancı dil seviyesinin de iyi derecede olmasını gerektirir. Eczacılık Fakültesi mezunlarının, farmasötik kimya ve farmasötik teknoloji bölümlerinde yüksek lisans çalışmalarının ardından jenerik ilaç firmalarının ar-ge departmanlarında görev almaları ilaç sektörüne çok büyük katkı sağlayacaktır. İlaç üretme tekniklerinin eğitimini detaylı olarak öğrenen eczacıların ilaç sanayinin gelişmesine ve yeni ürünlerin üretilmesine olan katkılarının tartışılmaz olduğunu düşünüyorum.

Türk ilaç sanayisindeki gelişmeler, çok uluslu ilaç firmaları tarafından takip

edilmektedir. Çok uluslu ilaç firmalarının Türkiye ilaç pazarında yer almak için olan çabaları tartışılmazdır.

Türk ilaç sanayii; üretim alanlarına, üretim ekipmanlarına, ürün geliştirme çalışmalarına yapılan teknolojik yatırımla kendi ilacını üreten, dünya pazarlarına açılma çalışmalarında hızla gelişme sağlayan sürekli dinamik bir sektör olma yolunda ilerlemektedir. Ülkemizde doğru stratejilerle beraber her zaman var olacak olan ilaç sektöründe, yerli ve yabancı ilaç firmalarında 22 senedir görev aldım çok yoğun tempolu çalışmalarda yer almanın yanında pek çok projede görev almak bana mesleğimde iş tatmini yaşattır. Tüm eczacı meslektaşlarıma, ilaç sektöründe görev almalarını tavsiye ederim.

Deva İlaç

Serdar Sözeri
Genel Müdür

Endüstride eczacılara ihtiyaç var mı, neden, hangi alanlarda?

İlaç endüstrisi eczacısız düşünülemez. İlacın geliştirilmesinden üretimine, pazarlamasından dağıtımına, bir meta olmanın çok ötesinde özellikleri var ve bu özellikleri de eğitimi gereği en iyi tanıyan, eczacıdır. Eczacı, ilaç tedavisinin ortak paydasını oluşturmaktadır. Dolayısıyla "endüstride eczacıya ihtiyaç var mı?" sorusu, bir nevi "hastanede doktora ihtiyaç var mı?" sorusuna benzetilebilir. Endüstri, eczacıdan ne kadar çok yararlanabiliyorsa, ürün çeşitliliğini, kalitesini, sunumunu, güncelliğini ve müşteri memnuniyetini sağlama konusunda o

kadar fazla avantaj sahibi demektir.

Endüstride eczacıların daha fazla görev alması için neler yapılmalı?

Eczacılar, eğitimlerinden sonra, endüstriye hazır olarak gelmemektedir. Eczacılık eğitimi alanlar için asli amaç "eczane açmak" ya da "akademik kariyer yapmak" olarak belirlemekte, endüstride çalışmak ise ikincil olarak akla gelmektedir. Sanırım eczacılık fakültelerinin eğitim müfredatı da bu algılamayı desteklemektedir. Başka bir yanlış varsayım da, eczacılığın tümüyle ticaret dışı bir iş olarak algılanması, böyle algılanmasının tercih edilmesidir. Dolayısıyla eczacılık öğrencileri için eczacılığın "meslek olma" özelliğinin çok ötesinde "halka hizmet etme" özelliği vurgulanmakta, bunun dışındaki eğilimler neredeyse doğal kabul edilmemektedir. Eczacılık mesleğine yeni elemanlar yetiştirme mantığı-

nin altında yatan bu temel varsayımlar, eczacıları kendilerine çok gereksinim duyulan ilaç endüstrisine hazırlanma konusunda kendi başlarına bırakmaktadır. Eczacılık eğitim sürecinde, belli bir aşamada başlayacak bir uzmanlaşma ile sanayiye yönelik eczacıların "okullarda" yetiştirilmesi, hem eczacılarımızın kariyerlerini çizme ve yeteneklerini kullanma konusunda onlara önemli bir avantaj sağlayacak, hem de ilaç endüstrisinin her unsuruna çok üst kalitede, çok önemli katkılarda bulunacaktır. Bugün ülkemizde ilaç AR-GE çalışmalarının çok cılız olmasından, gelişmiş pazarlara ilaç satabilmek için gereken dosyaların geliştirilememesinden, dünyanın neredeyse ilk 10 büyük ilaç pazarından biri haline gelmekte olan Türk İlaç Pazarı'nda yerli patentlerin yok olacak kadar az olmasında, eczacılarımızın yetişmelerindeki bu eksikliğin de çok önemli bir etken olduğuna inanıyorum.

Serdar Sözeri

Ecz. Ayşegül Yüksel
Farmakovijilans Uzmanı
Ecz. Ceren Özgür
Ruhsatlandırma Uzmanı

Sanayide çalışan eczacılar hangi işleri yapıyor? (Üretim-kalite kontrol-laboratuvar-ar-ge-planlama....?)

İlaç Endüstrisinde çalışan eczacıların görev aldıkları alanlar;

- Ruhsatlandırma
- Farmakovijilans
- İş-Geliştirme

- Medikal
- Pazarlama ve Satış
- Ar-ge
- Üretim
- Üretim Planlama ve Lojistik
- Kalite Kontrol ve Kalite Güvence

Bu bölümler arasında eczacı yoğunluğu en fazla ar-ge ve Ruhsatlandırma departmanlarında olmakla birlikte, farmakovijilans bölümünde yalnızca eczacı veya doktor çalışabilmektedir.

Neden bu alanı tercih ettiniz?

Özellikle aktif bir meslek yaşantısı beklentisi içinde olan eczacıların öncelikli tercihi, eczane eczacılığından çok, ilaç endüstrisi eczacılığı olmaktadır.

Günümüzde majistral ilaç yapımının eczanelerde artık uygulamadan büyük ölçüde kalkmış olması, eczacıların lisans eğitimi sırasında öğrendikleri bilgileri iş yaşantılarında pratiğe dökememeleri, onları bunu gerçekleştirebilecekleri ilaçla daha çok iç içe olabilecekleri ilaç endüstrisine yöneltmiştir. Ayrıca serbest eczane eczacılığının ticari olarak getirdiği riskler ve dezavantajları ortadan kaldırmak amacıyla, eczacılar daha çok endüstride çalışmayı tercih etmektedirler. Serbest eczane alanında riskler ve dezavantajlar ise gelir düzeyinin belirsizliği, ekonomik dalgalanmalar nedeni ile düzenli geri ödemelerin olmaması, düzenli bir iş yaşantısı olmaması ve tatil imkânlarının kısıtlı oluşu, mesai saatlerinin uzun olması, geri ödeme sisteminde sık yapılan değişiklikler, artan giderlere rağmen ilaç fiyatlarındaki düşüş sayılabilmektedir.

Bu alanda çalışan eczacıların mesleki ve maddi açıdan tatmin düzeyleri nedir?

Mesleki açıdan aldıkları eğitimi, çalı-

şabildikleri her departmanda uygulama şansı bulabilmektedirler. Firma tarafından sağlanan eğitimler doğrultusunda da bilgilerin güncelliği ve gelişimi sağlanabilmektedir. Maddi açıdan ise çalışılan alanda elde edilen tecrübe ve başarı ile doğru orantılı olarak memnuniyet artmaktadır.

Eczacıların temel beklentileri

- Takım çalışmasının içinde yer alma fırsatı,
- İlaç endüstrisinde çalışan diğer eczacılar ile olan sosyal ilişkilerin artma imkânları,
- Mesleki becerilerini geliştirme fırsatları,
- Liderlik vasfının geliştirilmesi,
- Aktif bir meslek yaşantısı,
- Sosyal haklar,
- İyi bir ücret,

Endüstride çalışan eczacılar ar-ge, orijinal ilaç ve eşdeğer ilaç konusunu ve bu alanda ülkemizde geline seviyeyi nasıl görüyorlar? Bu alanda iyileşme için neler yapılmalı?

Ülkemizde ar-ge'nin ilaç geliştirebilmesi ve faaliyetlerini sürdürebilmesi için ayrılan bütçenin yeterli olmaması, yerli ilaç firmalarının bu konuda karşı karşıya olduğu en büyük sorunlardan biridir. İlaç ar-ge faaliyetleri teşviki için yasal düzenlemeler son yıllarda artmış olsa da, jenerik ilaç kullanımı, ilgili devlet kurumları tarafından yeterince teşvik edilmemektedir. Türkiye'nin kendi ilacını geliştirebilir ve üretebilir bir ülke olması için, devlet teşvik ve desteklerinin daha da artması gerekmektedir.

Güldem Berkman

Novartis

Güldem Berkman

Novartis Türkiye Ülke Müdürü

İlaç endüstrisinde eczacılara ihtiyaç var mı, neden, hangi alanlarda?

Eczacılık, ilacı her yönüyle inceleyen ve birçok disiplini içinde barındıran bir eğitim dönemini içeriyor. Dolayısıyla bir eczacı, ilaç sektöründe hemen her aşamada örneğin; üretim, klinik araştırma, farmakovijilans, ruhsatlandırma, medikal, pazarlama ve satış gibi alanlarda çalışabilir. İlaç sanayiinde çalışan personelin mesleki dağılımına bakacak olursak, bence bu oran artabilir. Eczacılarımız için ilaç sektöründe yer almanın, kariyer ve iş tatmini anlamında güzel bir deneyim olacağını tahmin ediyorum.

Eczacıların sanayide çalışmalarını teşvik etmek için neler yapmak gerekiyor?

Değim gibi eczacıların sanayimizdeki rolü büyük. Novartis olarak bazı eczacılık fakültelerinde Kariyer Günleri programı başlattık. Bu etkinliklerde Novartis'te kariyer edinen eczacılarımızla veya diğer meslek gruplarından yöneticilerimizle, eczacılık öğrencilerimizi karşı karşıya getirerek kendilerini yönlendirmeyi hedefliyoruz. Kariyer Günleri, öğrencilerin sanayi eczacılığı için sorularına cevap bulabilecekleri iyi bir platform

"Kariyer Günleri, öğrencilerin sanayi eczacılığı için sorularına cevap bulabilecekleri iyi bir platform oluşturuyor. Ayrıca eczacılığın 5 yıllık eğitime geçmesi ile beraber, 5. yılda, sanayi eczacılığını hedefleyen eczacılar için, ilaç firmalarında uzun dönemli staj imkânları düşünülebilir".

oluşturuyor. Ayrıca eczacılığın 5 yıllık eğitime geçmesi ile beraber, 5. yılda, sanayi eczacılığını hedefleyen eczacılar için, ilaç firmalarında uzun dönemli staj imkânları düşünülebilir. Bunlarla beraber eczacılık fakültelerinin de müfredattan başlayarak programlarını güncellemesi, ilaç sanayiine yönelik ders sayısının artırılması oldukça önemli tabii.

Nilüfer Moral

Nilüfer Moral

Ruhsatlandırma Müdürü

Bana göre idealist eczacılar için ilaç sanayii, biçilmiş kaftan. Ben meslek tercihim yaparken, öğrendiklerimi uygulayabileceğim bir alanda çalışmayı ve kariyer yapmayı arzu ediyordum. Sonuç olarak sanayide çalışmayı hedefleyen eczacıların, beklentilerinin karşılandığını düşünüyorum. Tatmin düzeyinin çok yüksek olduğu söylenebilir.

Ülkemizde ise öncelikle ar-ge yatırımlarının artırılabilmesi için, gereken düzenlemeler yapılmalı. Böylelikle anlamlı bir yatırımın (insan kaynağı, üniversiteler, hasta popülasyonu gibi) Türkiye'ye aktarılması sağlanmış olacak. Fikri Mülkiyet Hakları'nın tam olarak işlediği bir Türkiye'nin gerçekleşmesi ile, yerli jenerik firmalarının farklılık yaratma adına araştırmaya sevk edilebileceğini düşünüyorum. Ayrıca işleyişlerdeki şeffaflık da yabancı yatırımı artıran bir faktördür. Bu konuda atılabilecek adımlar var.

Işıl Kayhan

Işıl Kayhan

Ruhsatlandırma Uzmanı

Genellikle, eczacılar kendi yapabileceklerini, güçlü oldukları yönleri ve ideallerini değerlendirerek, hangi yöne yönelmek istediklerine karar vermektedirler. Ben de üniversite eğitimim esnasında sanayi alanında ilerleme idealim olduğu için, bu alanı tercih ettim.

Sürekli kendimi geliştirebileceğim, üniversitede öğrendiğim tüm bilgileri etkin olarak kullanabileceğim, insan ilişkilerini yürütebileceğim, kariyerimde ilerleyebileceğim ve yenilikleri takip edebileceğim bir alanda ilerlemek istiyordum. Mesleki açıdan, eczacılık eğitiminde verilen tüm bilgileri kullanabildiğim için, gerçekten çok tatmin edici.

Fikri Mülkiyet Hakları'nın uluslararası standartlarda uygulanabilmesi, veri koruma koşullarının ve rekabet koşullarının düzenlenmesi, ülkemizde ar-ge çalışmalarının yapılmasını teşvik edecektir. Hem orijinal ilaçların, hem jenerik ilaçların önemi ülkemiz açısından büyüktür. Yenilikçi orijinal ilaçlar insanların yaşam kalitesini, yaşam sürelerini yükseltir, hastalığın tedavisi için yapılan harcamaları düşürür, ilaç endüstrisinin gelişmesine ve güçlenmesine olanak sağlar. Jenerik ilaçlar açısından da ülkemiz oldukça iyi bir potansiyele sahip. Hukuksal ve bilimsel gerekliliklere uygun şekilde üretilen jenerik ilaçlar ülke ekonomisine katkı sağlamaktadır. Bu alanda patent süresi, veri koruması bitmiş olan orijinal ilaçlar ile aynı biyoeşdeğerliğe sahip jenerik ilaçların üretilmesi konusunda hassasiyet gösterilmesi, hem insan sağlığı hem de ekonomik açıdan önemlidir.

Zeynep Nefesoğlu

Zeynep Nefesoğlu

İlaç Güvenliliği Müdürü

Çalışmakta olduğum farmakovijilans yani diğer bir deyişle ilaç güvenliliği takibi, Novartis'te uzun yıllardır çok önem verilen bir alan. Türkiye'de bu konuda son yıllardaki önemli bir gelişme ise "Beşeri Tıbbi Ürünlerin Güvenliğinin İzlenmesi ve Değerlendirilmesi Hakkında Yönetmelik"ın yayınlanması oldu. Bu yönetmeliğe göre her ilaç firmasının kendi bünyesinde, farmakovijilans sorumlu ve bu konuda yeterli formasyona sahip bir hekim veya eczacıyı, beşeri tıbbi ürün güvenliği sorumlusu olarak, sürekli şekilde istihdam etmesi gerekiyor.

Öncelikle bir eczacı olarak şunu söylemeliyim ki, Novartis gibi, insan sağlığına hizmet eden, pek çok tedavi alanında hastalara tedavi seçenekleri sunan, ar-ge konusunda lider bir ilaç firmasında çalışmak, çok gurur verici. Novartis Türkiye de klinik geliştirme faaliyetlerine (uluslararası Faz 2, Faz 3 çalışmaları) yoğun bir şekilde katılmakta ve Novartis içerisinde bu konuda önde gelen ülkelerden birisi. Novartis'te, kendi işimle ilgili sadece Türkiye'deki değil tüm dünyadaki gelişmeleri yakından takip etme imkânını sağlayan çok uluslu ve dinamik bir ortamda çalışıyorum. Firmamın mesleki ve kişisel gelişim ile ilgili eğitimlerle kendimi geliştirmeme olanak sağlaması, benim için çok motive edici.

Araştırma ve geliştirme açısından Türkiye'de son yıllarda bazı adımlar atıldı. Akademik çevrelerin de desteği alınarak, eğitilmiş eleman gücünün artırılması, ar-ge faaliyetlerinde gelişme sağlanmasını hızlandıracaktır.

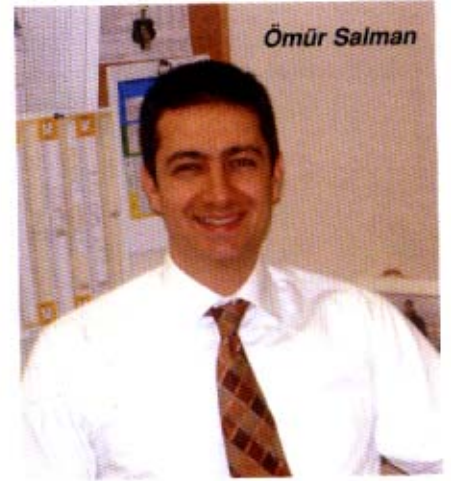

Oya Altınbulaklı Stabilite ve Ruhsatlandırma Uzmanı

İlaç sanayiinde eczacılar öncelikle üretim ve ar-ge alanlarında çalışıyor. Mesleki bilgimi daha iyi kullanacağımı düşündüğüm için, bu alanı tercih ettim.

Ülkemizde de ar-ge çalışmalarına ağırlık verilmesi gerektiğini düşünüyorum. İlaç sektöründe ar-ge odaklı şirket-

ler ve jenerik ilaç şirketleri var. Orijinal ilaçların korunması için yeterli bir sürenin olması gerekir. Bazen orijinal ilaç piyasaya sürülmeden dahi, eşdeğerinin piyasaya sürüldüğü olabiliyor. Bu da tabii orijinal ilaç üreten, bu ilaç için ar-ge çalışması yapan firmayı güç durumda bırakır. Hem yeni ilaçlara kavuşabilmek, hem de bu ilaçlara ekonomik olarak ulaşabilmemiz için, araştırmacı şirketler ile jenerik ilaç üreticilerinin bir arada yaşaması şart. Bu da ancak patent ve fikri

Ömür Salman

mülkiyet haklarının birlikte olması ve korunmasıyla kurulabilir. Özellikle patent hakları konusunda gelişmelerin devam edeceğine inanıyorum.

Ömür Salman Ürün Müdürü

Mesleki bilgilerinin gereği olarak eczacılar üretim, kalite kontrol, AR-GE ve ruhsatlandırma gibi departmanlarda çalışabildikleri gibi; mesleki bilgilerinin yanında kişisel özelliklerine göre, pazarlama, medikal, insan kaynakları gibi departmanlarda da çalışabilmektedirler. İlaç sektörü gibi çok dinamik olan bir alanda yöneticilik yapma arzusu, sonrasında kurumsal bir yapıda çalışarak, hem bu yapıya, hem de kendi bireysel gelişimime katkıda bulunmak isteğim, bu alanı tercih etmeme sebep oldu. Pazarlama alanında çalışmak, size bağlı olan ürün ve/veya ürün gruplarının pazarlarında en başarılıları olması için yaratıcılık, farklılık, inovasyon, takım bilinci oluşturmak gibi araçları kullanarak, hedefinize ulaşmaktır. Bunların tamamı da bence çok fazla mesleki ve kişisel tatmin vermektedir. Ayrıca, yurtdışı çalışma olanaklarının bulunması, sosyal ve kültürel anlamda toplumsal projelerde kurumunuz ile birlikte yer alabilme imkânları oldukça tatmin edici.

Türkiye'de sağlık alanına bakacak olursak, bence son yıllarda bu konuda önemli adımlar atıldı. Patent yasası ve fikri mülkiyet hakları alanındaki gelişmeler, buna örnek olarak verilebilir. Bunlar çok olumlu gelişmeler olmakla birlikte, özellikle rekabetin gelişmiş ülkeler standartlarına getirilmesi konusunda almamız gereken biraz daha mesafe olduğunu düşünüyorum.

Oya Altınbulaklı

"Genellikle, eczacılar kendi yapabileceklerini, güçlü oldukları yönleri ve ideallerini değerlendirerek, hangi yöne yönelmek istediklerine karar vermektedirler. Ben de üniversite eğitimim esnasında sanayi alanında ilerleme idealim olduğu için, bu alanı tercih ettim."